

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO (MANE)

Aika: Tiistai 20.12.2016, klo 09.00–11.00

Paikka: Työ- ja elinkeinoministeriö, Ratakatu 3, kh. Auditorio

Jäsenet/varajäsenet: Kimmo Tiilikainen, pj.
Elli Aaltonen
Ralf Ekebom
Markku Granander (etänä)
Hannamari Heinonen
Riitta Huhtala
Heikki Konsala
Auli Korhonen
Rikard Korkman
Toivo Muilu
Juha Nuutila
Håkan Nystrand
Kari Latvus
Kari Ojala
Marja-Riitta Pihlman
Asko Peltola
Petri Rinne
Marjo Riitta Tervonen
Antti Sahi
Taina Vesanto, vpj.
Kari Virranta
Anne-Mari Välikangas
Taina Väre
Jyrki Wallin
Niklas Wilhelmsson
Paula Yliselä
Markus Österlund

Sihteeristö/teemaverkostojen edustajat:

Ann-Sofi Backgren
Antonia Husberg, siht.
Hanna-Mari Kuhmonen
Tarja Lukkari
Juha Rutanen
Sanna Sihvola
Heli Talvitie
Heidi Valtari
Christell Åström, pääsihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:08

2. Edellisen kokouksen 4.10.2016 pöytäkirjan hyväksyminen

Päätös: Kokouksen 2/2016 pöytäkirja hyväksyttiin

3. Maaseutupolitiikan verkostotyön temaattiset painopisteet vuosille 2017–2020

MANEn kehittämisryhmän puheenjohtaja, maatalousneuvos Taina Vesanto maa- ja metsätalousministeriöstä, esitti ehdotukset maaseutupolitiikan verkostotyön painopisteiksi vuosille 2017–2020. Verkostotyön strategisiksi painopisteiksi esitettiin harvaan asutut alueet, osaaminen ja työllisyys, kansalaistoiminta ja hyvinvointi sekä elinvoimainen toimintaympäristö. Kehittämisryhmän ehdotuksena oli, että ruotsinkielinen toiminta liitettäisiin osaaminen ja työllisyys-verkoston alle ja, että toiminta täydentää muiden verkostojen toimintaa. Kehittämisryhmän ehdotuksena ollutta vaihtoehtoa b:tä ehdotettiin pohjustukseksi seuraavan ohjelmakauden valmisteluun.

Keskustelussa todettiin, että verkostojen vastuualueet ovat laajat, esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden osalta. Korostettiin, edustuksellisen demokratian ja yhdenvertaisuuden muotoilujen ongelmallisuutta. Todettiin, että kansalaistoiminta ja hyvinvointi -verkoston fokus on palveluiden saavutettavuuden tarkastamisessa ja turvaamisessa sekä lähidemokratian vahvistamisessa. Peräänkuulutettiin yrittäjyyden esiin nostamista verkostojen toiminnassa. Nostettiin esiin kysymys kirkonkylämerkityksestä ja toivottiin myös siihen liittyvää korostusta painopisteisiin.

Painotettiin koulutuksen saatavuuden tärkeyttä maaseutualueilla, viitaten taustalla olevaan suureen huoleen siitä, että ammattikoulutuksen kokonaisuudistuksessa ollaan hävittämässä maaseudun näkökulmasta keskeisiä osaamisalueita. Korostettiin, että biotalous- ja elinkeinonäkökulmasta keskeisintä on koulutuksen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen. Todettiin, että voimavaroja tarvitaan verkostoissa erityisesti tulevaisuustyöhön.

Peräänkuulutettiin selkeyttä ruotsinkielisen horisontaalisen toiminnan ja verkoston roolista. Toiminta on vastattava ruotsinkielisten alueiden ja maaseututoimijoiden toimintaympäristön haasteisiin. Esitettiin, että painopisteisiin lisätään erikseen ruotsinkielinen toiminta ja pyydettiin ruotsinkielisiltä jäseniltä ehdotusta toimintamuodosta.

Päätös:

Neuvosto päätti hyväksyä maaseutupoliittisiksi verkostopainopisteiksi vuosille 2017–2020 seuraavat: Harvaan asutut alueet, osaaminen ja työllisyys, kansalaistoiminta ja hyvinvointi, elinvoimainen toimintaympäristö ja lisäksi ruotsinkielinen toiminta.

Hankehaussa täsmennetään termit kansalaistoiminta ja hyvinvointi -verkoston osalta. Jatkotyössä sisällytetään kirkonkylämerkitystä verkostotyöhön. Koulutuksen saatavuuden merkitystä verkostotyössä tulee myös korostaa.

4. Harvaan asutun maaseudun strategia 2017–2020

Harvaan asutun maaseudun verkoston puheenjohtaja, Tytti Määttä esitteli Harvaan asutun maaseudun kehittämisstrategia vuosille 2017–2020.

Kehittämisstrategia on harvaan asutun maaseudun toimijoiden, alueella asuvien ja elävien, kirjoittama tietopaketti ja käsikirja päättäjille ja viranhaltijoille, hyvien päätösten tueksi. Määttä totesi, että harvaan asuttu maaseutu on resurssi, jota kannattaa hyödyntää täysimääräisesti koko maan elinvoimaisuuden

kehittämisessä. Kehittämisstrategian painopiste on alueen omat voimavarat ja mahdollisuudet sekä toimintaympäristö. Tavoitteena on jatkaa strategian toteuttamista uuden verkoston toiminnan kautta. Keskeisinä toimenpiteinä on alueen imagon päivittäminen, brändääminen, sekä eri mittareiden kehittäminen tunnistamaan myös harvaan asutun maaseudun olosuhteet ja vaikutukset. Keskeisenä ongelmakohtana Määttä mainitsi takuut: Mikäli alueelle ei investoida kehitys lakkaa, Määttä totesi. Myös pula osaavasta työvoimasta on keskeinen ongelma hama-alueilla.

Puheenjohtaja totesi, että maankäyttö- ja rakennuslain uudistus vaikuttaa positiivisesti maaseudulla tapahtuvaan rakentamiseen. Vakuusvaikeuksista hän totesi, että ongelmaan on löydettävä poliittinen ratkaisu. Puheenjohtaja nosti matkailun mahdollisuudet esille, esimerkkinä Lappi.

Keskustelussa todettiin, että kehittämisstrategia on moniulotteinen, jossa harvaan asutun maaseudun tilanne on kattavasti esitetty. Esitettiin, että hyvinvointipalvelujen saatavuutta nostettaisiin selkeämmin esille strategiassa. Kysyttiin myös miten ammatillista tutkintojärjestelmää voitaisiin kehittää, vastaamaan hama-alueiden tarpeita. Mainittiin osatutkintomahdollisuuksia ja niiden tukemista. Todettiin, että hama-alueilla toisen tutkinnon hankkiminen voi olla edellytys työllistämiseksi. Todettiin, että maaseudun osaamisvaltteja yritystoiminnan synnyttämiseksi on nostettava entistä paremmin esille.

Todettiin, että investointeihin liittyvät kysymykset tulee kytkeä yrittäjyyspakettiin. Vakuusasiaa kannattaa katsoa yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Esitettiin kaksoiskuntalaisuuden kysymyksen esille nostamista, mutta todettiin, että kysymys on vaikea ja liittyy kiinteästi valtiosuusjärjestelmään. Todettiin, että kysymystä ei nosteta yleiseen keskusteluun.

Esitettiin, että strategiassa korostettaisiin perusrakentamista maaseudun kaavoituksen sijaan.

[Puheenjohtaja vaihtui. Puheenjohtajana toimi Taina Vesanto]

Nostettiin esille kirkon rooli maaseudulla. Korostettiin kirkon roolia työnantajana ja palveluntuottajana maaseutualueilla ja kunnan, kirkon ja järjestöjen kumppanuuden merkitystä paikallisella tasolla.

Esitettiin, että kehittämisstrategiasta on syytä painottaa tiivistelmä, jossa näkyy pääasiat. Korostettiin myös harvaan asutun maaseudun termin ongelmallisuutta viestinnässä. Painotettiin alueen tärkeyttä ja laajuutta ja näiden hyödyntämistä viestinnässä.

Todettiin, että strategian toimenpiteitä viedään eteenpäin uuden hama-verkoston kautta laajassa yhteistyössä muiden verkostojen ja MANEn järjestöjen kanssa. Peräänkuulutettiin samankaltaista osallistavaa strategiatyötä myös muilta verkostoilta.

Päätös:

Neuvosto hyväksyi Harvaan asutun maaseudun kehittämisstrategia vuosille 2017–2020 ja esitti kiitoksensa hama-verkostolle hyvästä työstä.

Pääsihteeri Christell Åström esitti vuoden 2017 toimintasuunnitelman. Åström totesi, että suunnitelma on suppea ja seuraa MANEn kymmenen tehtävää. Toukokuussa järjestetään mahdollinen retkikokous. Syksyllä järjestetään Maaseutuparlamentti ja tämän jälkeen mahdollinen road show. Uudet verkostot alkavat toimintansa kevään aikana. Maaseutupolitiikka.fi -sivut uudistuvat yhdessä maaseutupolitiikan visuaalisen ilmeen kanssa.

Päätös:

Neuvosto hyväksyi vuoden 2017 toimintasuunnitelma, jota täydennetään tarvittavilta osin vuoden aikana.

6. Ajankohtaista työ- ja elinkeinoministeriöstä

Teollisuusneuvos Marja-Riitta Pihlman esitteli ajankohtaista työ- ja elinkeinoministeriöstä. Pihlman totesi, että ministeriö on lähtenyt katsomaan maakuntauudistusta oman hallinnonalansa lähtökohdista ja tutkivasta näkökulmasta. Tärkeänä kokonaisuutena on kasvupalveluiden toteutus - yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden tulee pelata paremmin yhteen. Kasvupalveluiden tulee tukea sekä kasvua, hyvinvointia ja tuoda kaikille yhä paremman Suomen. Kasvupalveluista hallitus on tehnyt linjauksia ja vaikutusarvioinnin työ jatkuu ja syventyy. Korostettiin, että osallistuminen on avointa ja suotavaa.

Pihlman totesi rakennerahastoista, että maakunnat voivat sopia keskenään tehtävien hoitamisesta kootusti. Hän korosti, että tehtäviä on hoidettava entistä vähemmällä rahallisilla resursseilla.

Päätös: Neuvosto kuuli esityksen ja merkitsi tiedoksi.

7. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet vuodelle 2017

Maaseutuylitarkastaja Antonia Husberg esitti Makerasta rahoitettavien valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden haun teemat sekä esitys hankeryhmän toimeksiannoksi ja kokoonpanoksi.

Haun pääteemaksi esitettiin ”Konkreettiset ratkaisumallit ja toimintatavat maakunta- ja sote-uudistuksessa maaseudun palvelujen järjestämisessä, yrittäjyyden edistämässä, osallisuudessa tai maaseututiedon keräämisessä. Lämpileikkaavia näkökulmina: Paikkaperustaisuus (place based policy); älykäs erikoistuminen (smart specialization); maaseutuvaikutusten arviointi MVA (rural proofing) ja kumppanuus.

Tutkimuspainotteisia hankkeita haetaan esityksen mukaan etenkin seuraavissa asiakokonaisuuksissa a) ihmisten monipaikkaisuus sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä; b) maaseutuyhteisöjen muutoskestävyys (resilienssi) ja uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen

Kehittämispainotteisia hankkeita haetaan esityksen mukaan etenkin seuraavissa asiakokonaisuuksissa: c) kolmannen sektorin roolin kehittäminen osana hallinnon muutosprosesseja; d) uudet joustavat yritys muodot maaseudun palvelujen järjestämisessä; e) maakuntauudistus ja maaseutuvaikutusten arviointi (MVA)

Päätös:

Neuvosto hyväksyi hankehaun teemat ja hankeryhmän toimeksianto sekä kokoonpano lisäyksellä: Christell Åström pj, maa- ja metsätalousministeriö, Hanna-Mari Kuhmonen vpj., työ- ja elinkeinoministeriö, Anne-Mari Välikangas, valtiovarainministeriö, Ralf Ekebom, sosiaali- ja terveysministeriö, MUA ry, ARENE ry, Hämeen ELY-keskus, Antonia Husberg siht., maa- ja metsätalousministeriö ja

lisäyksenä Marko Mäki-Hakola, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitosta. Sihteeristö valtuutettiin tekemään tarvittavat nimilisykset.

8. Maaseutupolitiikan painopisteet kuntavaaleihin

Pääsihteeri Christell Åström esitteli Maaseutupolitiikan painopisteet kuntavaaleihin 2017. Painopisteiden kohderyhmänä ovat kuntavaaliehdokkaat.

Maaseutupoliittiset painopisteet kuntavaaleissa 2017 on koottu tulevaisuuden kunnan sivistysroolin, hyvinvointiroolin, osallisuus- ja yhteisöroolin, elinkeino- ja työllisyysroolin, elinympäristöroolin sekä kehittäjä ja kumppaniroolin alle. Kaikissa näissä tarvitaan tulevilta kuntapäätäjiltä rohkeutta nähdä oman kunnan maaseudun monipuoliset mahdollisuudet ja luoda puitteet niiden toteuttamiselle.

Painopisteet julkaistaan Maaseutupolitiikka.fi -sivuilla ja lähetetään puolueille. Painopisteisiin liittyviä kysymyksiä nostetaan esille myös Maaseutupolitiikka.fi -blogissa ja somessa.

Päätös:

Neuvosto hyväksyi Maaseutupolitiikan painopisteet kuntavaaleihin 2017.

9. Muut asiat

Maaseutupolitiikan verkostojen arviointi, TK-Eval (LIITE 7)

Lausunnot: http://www.maaseutupolitiikka.fi/julkaisut_ja_materiaalit/lausunnot

Päätös:

Todettiin ja merkittiin tiedoksi.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo. 11:10.